



# MELLOMLAGRING AV JORD OG JORDMASSER

Mellomlagring fører til merarbeid og økte kostnader, og det er en stor fordel om man klarer å styre arbeidet slik at massene kan fraktes til permanent plassering, med det samme. Noen ganger lar det seg ikke gjøre, og det blir nødvendig å mellomlagre både dyrka jord og udyrka overskuddsmasser. Dersom det er snakk om mindre mengder og masser som skal brukes i løpet av kort tid, bør man om mulig prøve å lagre massene innenfor «ei maskinlengde» fra permanent plassering. Et godt eksempel er å legge dem langs kjøreveier og i kanten av feltet.

av overflatevatn utenom lagringsplassen og deretter så til massene med ei egna grasfrøblanding.

## OPPBYGGING AV RANKER

Mellomlagring av jord skal skje i ranker med høyde på inntil 2,5 - 3,0 meter. Disse må legges opp med hullaster eller gravemaskin, og man må selvsagt unngå kjøring oppå rankene. Det kreves god planlegging og kontroll for å unngå uheldig blanding av ulike sjikt og kvaliteter.

## UGRAS

Det er viktig å unngå oppformering av ugras som vil skape vansker på jordbruksareal senere. Tilsåing med egna grasfrøblanding er et godt og effektivt forbyggende tiltak, men det kan også bli nødvendig med kjemisk ugraskontroll.

God og drenerende mineraljord er mangelvare langs kysten. Slik jord bør ikke blandes med dårligere masser eller dumpes i botnen av en tipp. Mineraljord med gode dyrkingsegenskaper bør heller plasseres i et mellomlager og seinere brukes til toppdekke ved oppbygging av jordbruksareal.

## KRAV TIL LAGRINGSPLASS

Mellomlagring av masser medfører en betydelig vektbelastning på terrenget. Dyrka jord skal derfor aldri brukes til mellomlagring. Områder med leire bør også unngås på grunn av fare for utrasing. Helst bør slike mellomlager legges på sprengstein eller fjell, hvor det verken oppstår problemer med komprimering av underliggende masser eller fare for ras og utgliding.

Vi må unngå at næringssalter og jordpartikler fra mellomlagra masser forurenser vatn og vassdrag. Tiltak for å redusere slik avrenning kan være å lede alt

Er det snakk om mineraljord, bør også B-sjiktet tas ut separat. Dybden på dette sjiktet kan variere, men det er oftest mellom 30 og 80 cm tykt. B-sjiktet skiller seg fra dypere jordlag ved at forvitringsprosessene har kommet lengre, og man har en begynnende strukturutvikling som gjør at planterøtter lettere kan vokse og ta opp vatn og næringsstoffer.

Pakking av jorda i B-sjiktet vil hemme utvikling av planterøtter, og redusere dreneringsvevnen. Man må derfor ikke kjøre på B-sjiktet med tunge maskiner, men ta ut massene etappvis slik at man enten kjører på underliggende C-sjikt eller på faste kjøreveier.

## SÆRLIGE FORHOLD VED MYRJORD

På ei rein myr- eller torvjord kan overgangen mellom A- og B-sjikt være uydellig. Myr som har vært godt drenert, kan skje særlig myr med sørvendt helning, kan og ha gått gjennom en gunstig formoldingsprosess i overflata.

Om det øverste laget består av godt formolda jord, har det særlig stor verdi, og skal holdes atskilt fra jord med torvkarakter.

I det dypeste sjiktet, C-sjiktet, står man mer fritt både med hensyn til uttak, mellomlagring og utlegging. Man kan oppnå god plantevækst uavhengig av hva slags masser som fins i C-sjiktet.

Ved uttak av udyrka overskuddsmasser finner vi ikke alltid de samme klart definerte A-, B- og C-sjiktene. Her er det viktigere at vi evner å bedømme hva slags jordarter det er snakk om, slik at vi kan ta vare på de mest verdifulle massene og bruke dem på best mulig måte.

Jord med høyt innhold av leire og silt kan bli flytende under våte forhold. Det er derfor en fordel om uttak og transport kan foregå under tørrest mulig værforhold.

I myrjord er det mindre forskjell på B- og C-sjikt, og det er ikke nødvendig å skille disse sjiktene fra hverandre. Blaut myrjord kan bli tilnærmet flytende under transport, og det vil derfor være en fordel om man kan tørke ut myra ved hjelp av åpne grøfter før uttak.

Man bør også, så sant det er praktisk mulig, legge arbeidet med uttak av myrjord til de tidene på året da det er minst nedbør.



MELLOMLAGRING I RANKER